

Sarajevo, 11.10.2021. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
04.10.2021. – 08.10.2021.

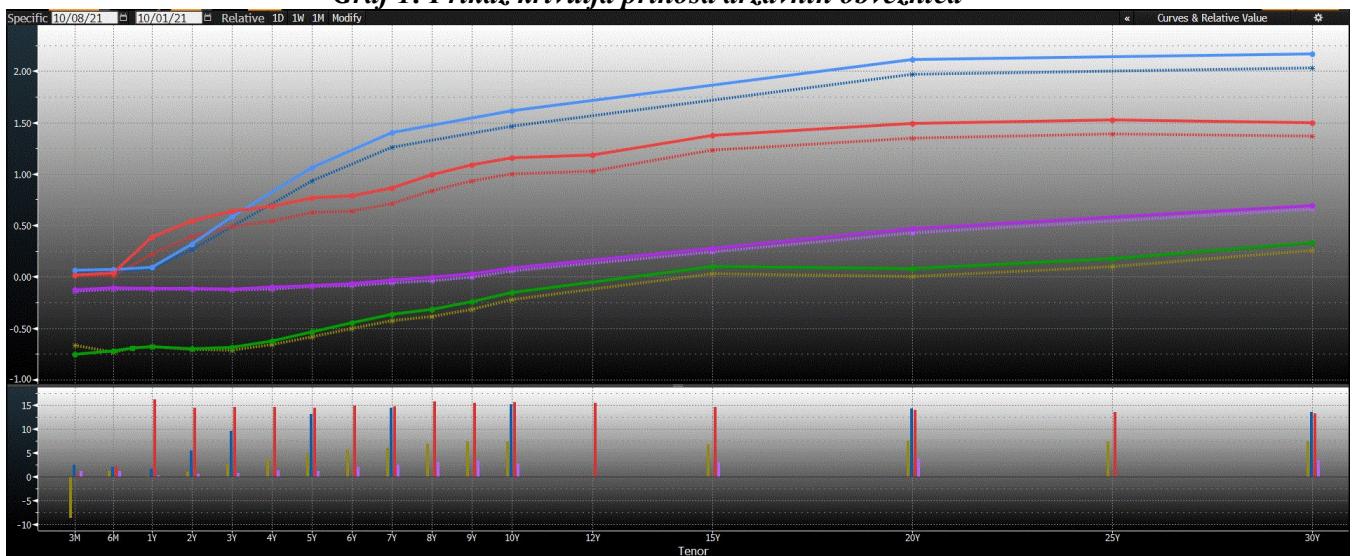
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	1.10.21	- 8.10.21	1.10.21	- 8.10.21	1.10.21	- 8.10.21	1.10.21	- 8.10.21
2 godine	-0,70	- -0,69 ↗	0,26	- 0,32 ↗	0,40	- 0,54 ↗	-0,11	- -0,10 ↗
5 godina	-0,58	- -0,53 ↗	0,93	- 1,06 ↗	0,62	- 0,77 ↗	-0,09	- -0,08 ↗
10 godina	-0,22	- -0,15 ↗	1,46	- 1,61 ↗	1,00	- 1,16 ↗	0,06	- 0,09 ↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	1.10.21	- 8.10.21
3 mjeseca	-0,652	- -0,733 ↘
6 mjeseci	-0,731	- -0,720 ↗
1 godina	-0,663	- -0,657 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za period od 3 mjeseca do 30 godina na dane 08.10.2021. godine (pone su puno linije) i 01.10.2021. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafra je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Početak protekle sedmice je bio u znaku nastavka rasta cijena energenata, dok, sa druge strane, globalni pad na strani ponude i rizik trajno visoke inflacije drže investitore u nedoumici. Sredinom sedmice cijene prirodnog plina u Evropi su, nakon višednevног oštrog rasta, korigirane na niže kada je predsjednik Rusije Putin izjavio da je ova država spremna pomoći da se stabiliziraju globalna tržišta energenata. Evropska komisija je najavila da će objaviti pregled mera koje pojedinačne vlade mogu poduzeti s ciljem ublažavanja udarca energetske krize na potrošače i kompanije. Ove vijesti, koje su utjecale na povećana očekivanja nastavka rasta ionako visoke inflacije, doprinijele su povećanju prinosa obveznica eurozone, naročito kod onih obveznica sa srednjim i dužim rokovima dospijeća. U odnosu na prethodnu sedmicu prinosi njemačkih obveznica ovog dospijeća su povećani između 5 i 7 baznih poena, dok je rast bio blago manje izražen kod italijanskih obveznica čiji su prinosi povećani za 3 do 6,5 baznih poena.

Objavljen je zapisnik sa posljednje sjednice UV ECB održane u septembru koji je pokazao da, uprkos tome što je odluka o nešto sporijem tempu kupovina obveznica u okviru PEPP programa donesena jednoglasno, određeni članovi su iznijeli argumente kako za usporenje, tako i za povećanje kupovina. U svakom slučaju naglašena je potreba za fleksibilnost po pitanju upotrebe PEPP programa u skladu sa uvjetima koji preovladavaju na tržištu. Također, ovaj zapisnik je pokazao da su neki od članova UV izrazili ozbiljniju zabrinutost o mogućnosti da inflacija bude trajnija. Jučer se pojavila nepotvrđena vijest da ECB razmatra novi program kupovina obveznica koji bi spriječio turbulencije na tržištima kada dođe do obustave PEPP programa. Član IV ECB Schnabel je izjavila da bi se nagli, oštar rast inflacije u eurozoni mogao pokazati održivim ukoliko radnici počnu očekivati veće cijene i zahtijevati povećanje plaća. S druge strane, predsjednica ECB Lagarde je izjavila da ECB mora veoma pažljivo upravljati izlaskom iz pandemije, kao i da bi neravnoteže povezane sa pandemijom trebale biti privremene. Dodala je da bi rastuće cijene energije i poremećaji u lancima ponude mogli predstavljati prepreke koje bi mogle usporiti ekonomski rast u eurozoni. Drugi zvaničnici ECB su, također, davali izjave o efektima rasta inflacije i budućnosti PEPP programa kupovina obveznica, ali su ove izjave uglavnom potvrđile raniji stav predsjednice Lagarde, a koji se odnosi na očekivanja da je rast inflacije privremenog karaktera. Ipak, sve veći broj zvaničnika ECB više ne isključuje mogućnost da bi inflacija mogla ostati visoka neko vrijeme, te upozoravaju na potrebu opreznosti kada se budu donosile odluke o narednim koracima monetarne politike. Očekivanja su sada usmjerena na sjednicu ECB koja će se održati u decembru, što je u skladu sa najavama članova UV ECB, kada se očekuje saopćenje više detalja o nastavku upotrebe kvantitativnih olakšica ove institucije.

Protekle sedmice Centralna banka Poljske je donijela neočekivanu odluku o povećanju referentne kamatne stope na 0,5% sa 0,1%, uslijed veoma izražene stope inflacije koja je dostigla nivo od 5,8%. Ovo predstavlja prvo povećanje kamatnih stopa navedene institucije od 2012. godine.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	OKT	18,6	16,9
2.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	SEP	56,1	56,2
3.	Proizvodačke cijene – EZ (G/G)	AUG	13,5%	13,4%
4.	Maloprodaja – EZ (G/G)	AUG	0,4%	0,0%
5.	Maloprodaja – Italija (G/G)	AUG	2,0%	1,9%
6.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	AUG	16,4%	11,7%
7.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	AUG	5,0%	1,7%
8.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	AUG	3,3%	3,9%
9.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	AUG	-	8,6%
10.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	AUG	-	4,4%
11.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	AUG	3,5%	1,8%
12.	Industrijska proizvodnja – Irska (G/G)	AUG	-	24,3%
13.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	AUG	-	16,0%
14.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	AUG	-	4,3%
15.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	AUG	-	9,8%
16.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	AUG	15,0	10,7
17.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	AUG	-	-6,67
18.	Odnos deficit-a i GDP-a – Italija (kvartalno)	II kvartal	-	10,2%
19.	Promjena broja nezaposlenih – Španija	SEP	-	-76.100
20.	Stopa nezaposlenosti – Irska	SEP	-	6,4%
21.	Stopa inflacije – Nizozemska	SEP	2,9%	3,0%
				2,7%

SAD

Lideri demokrata i republikanaca u Senatu su u četvrtak postigli dogovor kojim se dozvoljava podizanje gornje granice saveznog duga do početka decembra, privremeno sprečavajući opasnost od prvog neizvršenja nacionalnog duga, nakon što su republikanci pristali privremeno odustati od blokade povećanja duga. Članica Odbora guvernera Feda Brainard je izjavila da bi Fed trebao nastaviti sa naporima da procijeni koliko bi klimatske promjene mogle utjecati na banke, dodavši da će takva analiza

biti ključni alat za mjerjenje rizika.

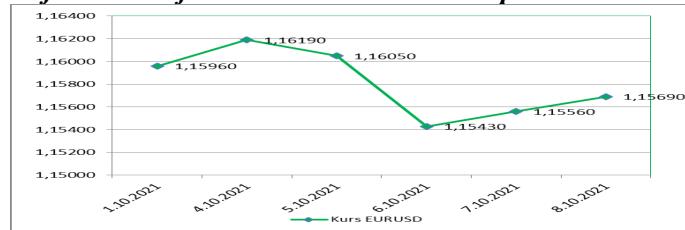
Predsjednik Biden je osudio "nepromišljene" republikance koji su gurali američku vladu prema historijskom dugu, upozoravajući da se "meteor" spremao udariti u ekonomiju SAD. To je moglo izazvati prvi bankrot SAD u modernoj historiji, ujedno praveći haotično stanje i u američkoj i svjetskoj ekonomiji. Ministrica finansija Yellen je izjavila da se protivi upotrebi propusta u valutnom zakonu kako bi se riješila ova kriza zbog neizvršenja obaveza SAD. Yellen je izjavila da se protivi emisiji platinaste kovanice od 1 bilion USD za rješavanje krize. Ideja dolazi zbog propusta u zakonu koji omogućava Ministarstvu finansija da napravi platinastu kovanicu u bilo kojem apoenu kojeg odabere. Yellen se protivi toj ideji i misli da je ne bi trebalo ozbiljno razmatrati. Senator Sanders iz Vermonta je izjavio da su ključna ova dva mjeseca, u kojima će se isplatiti dugovi i shvatiti u kom pravcu se kreće američka ekonomija. Fed, koji je dosada uglavnom tvrdio da su inflatori pritisci prolazni, saopćio je da će vjerovatno početi smanjivati mjesecne kupovine obveznica već u novembru, prije povećanja kamatnih stopa koje se očekuju već naredne godine. Navedeno je utjecalo na rast prinosa obveznica SAD.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Fabričke porudžbine	AUG	1,0%	1,2%
2.	Porudžbine trajnih dobara F	AUG	1,8%	1,8%
3.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	AUG	-70,8	-73,3
4.	PMI indeks uslužnog sektora F	SEP	55,4	54,9
5.	ISM indeks usluga	SEP	59,9	61,9
6.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	1. okt	-	-6,9%
7.	ADP izvještaj o promjeni br. zaposlenih	SEP	430.000	568.000
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	2. okt	348.000	326.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	25. sep	2.766.000	2.714.000
10.	Indeks raspoloženja potrošača	3. okt	-	53,4
11.	Promjene br. zaposlenih u nefarm. sektoru	SEP	500.000	194.000
12.	Promjene br. zaposlenih u prerađ. sektoru	SEP	25.000	26.000
13.	Stopa nezaposlenosti	SEP	5,1%	4,8%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,1596 na 1,1569.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Protekla sedmice u Velikoj Britaniji je obilježena pitanjima iz oblasti fiskalne politike kao i obnovljenim nesuglasicama između Velike Britanije i EU.

Ministar finansija Velike Britanije Sunak je izjavio da se smanjenje poreza može desiti samo u slučaju kada javne finansije budu postavljene na održivim osnovama. Prošlog mjeseca Vlada je iznijela planove za povećanje poreza za zaposlene, poslodavce i pojedine investitore sa ciljem da se pokušaju izboriti sa socijalnom i zdravstvenom krizom finansiranja, čime su izazvali suprotne stavove kod pojedinaca u Vladi jer se time krše predizborna obećanja. Prilikom obraćanja na godišnjoj konferenciji Konzervativne partije Sunak je istakao da vjeruje u fiskalnu odgovornost. Osvrnuo se na nacionalni dug koji je trenutno 100% GDP-a, te je to iskoristio kao jedan od argumenata da se unaprijede javne finansije. Također, Sunak je istakao da i sam želi smanjenje poreza, ali da bi se to desilo, javne finansije moraju biti postavljene na zdravim temeljima. Ovakvi stavovi su naišli na podršku članova partije.

Vlada Velike Britanije je saopćila da će Velika Britanija reagirati na robustan način ukoliko EU pokrene

trgovinski rat, u slučaju da pregovori o Brexitu po pitanju Sjeverne Irske propadnu. Ministar za Brexit Frost je istakao da očekuje da će EU izdati formalni odgovor na zahtjeve Velike Britanije za ponovnim pregovorima po pitanju obnovljenih pregovora sa Sjevernom Irskom u narednih deset dana. Tokom vikenda su spekulacije o trgovinskom ratu pojačane, nakon što je Brisel odbio zahtjev Londona za sveobuhvatnom revizijom sporazuma o Brexitu u dijelu protokola sa Sjevernom Irskom. Evropska komisija je ponovila da se neće složiti sa uklanjanjem nadzora Evropskog suda pravde nad protokolom, koji zahtijeva Velika Britanija, a o čemu će ministar za Brexit Frost tokom sedmice dati više detalja.

Tržišna mjera inflacije u Velikoj Britaniji, koja pokazuje inflatorna očekivanja u narednih deset godina, povećana je na nešto iznad 4%, što je duplo više u odnosu na ciljni nivo BoE. Tako zvana desetogodišnja prijelomna stopa je povećana za 5 baznih poena na 4,03%, što je najviši nivo od 2008. godine. Glavni razlog rasta ove stope jeste izraženi rast cijena energenata koji prijeti da poveća i cijene za krajnje potrošače. Trgovci gorivom u Velikoj Britaniji su pozvali na nezavisno istraživanje oko krize goriva, kako bi se osiguralo da se takva kriza ne ponovi te su dodali da se nestasice ne ublažavaju dovoljno brzo. Nedostatak vozača kamiona kao i panične kupovine nafte tokom posljednje dvije sedmice, utjecale su na to da mnoge pumpe ostaju bez ponude, dok se ovi problemi i dalje nastavljaju u Londonu i jugoistočnoj Engleskoj.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Novoregistrirana vozila (G/G)	SEP	-	-34,4%
2.	PMI uslužni sektor F	SEP	54,6	55,4
3.	PMI građevinski sektor F	SEP	54,0	52,6
4.	PMI kompozitni indeks F	SEP	54,1	54,9

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, te je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,85587 na 0,84979. GBP je aprecirala u odnosu na USD, te je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,3546 na 1,3615.

JAPAN

Novi japanski premijer Kishida je izjavio da je jedna od opcija u rješavanju razlika u prihodima prilagođavanje stope poreza na finansijski dohodak. Na svojoj prvoj konferenciji za medije kao premijer, Kishida je izjavio da će razmotriti mogućnost gotovinskih uplata domaćinstvima koja su najviše pogodjena pandemijom Covid19. Prema njegovim riječima, jedna od opcija je podešavanje poreza na prihod, ali da to nije jedina opcija, te bi se mogli poduzeti koraci poput davanja poreskih olakšica kompanijama koje povećavaju plaće radnicima. Dodao je da želi voditi politiku koja će postići "novu vrstu kapitalizma", koji distribuirira više bogatstva domaćinstvima i rješava sve veći jaz u prihodima. Krajem sedmice su objavljeni razočaravajući podaci o potrošnji domaćinstava koji ne idu u prilog naporima novog premijera da oživi ovu, pandemijom pogodjenu, ekonomiju. Kishida je pozvao na opće izbore 31. oktobra, koji bi mogli označiti jačinu njegovog mandata, a koji će opet biti testiran glasanjem u Gornjem domu sljedeće godine.

Japanske akcije su rasprodane zbog "Kishidinog šoka", jer su inozemni fondovi i investitori maloprodaje pojačali očekivanja da će novi premijer Japana odustati od napora da treću najveću svjetsku ekonomiju potakne da bude više naklonjena akcionarima. Guverner BoJ Kuroda je izjavio da japanske kompanije ne bi trebale hitno povećati plaće, jer su zadržali radna mjesta tokom prošlogodišnjeg ekonomskog udara izazvanog pandemijom, te da ne moraju tako brzo popunjavati slobodna radna mjesta kao američke kompanije.

BoJ je objavila najsumornije procjene ekonomskih regija Japana u periodu više od godinu dana, jer su ograničenja u snabdijevanju našteta fabričkoj proizvodnji automobila i drugih proizvoda, umanjujući ekonomsku očekivanja Japana, zemlje koja je primarno izvozno orijentirana. U tromjesečnom izvještaju, BoJ je smanjila ekonomsku procjenu za pet od devet regija – najveće smanjenje od jula prošle godine – što je ujedno signalizirajući alarm zbog prekida proizvodnje i porasta potrošnje izazvanog pandemijom Covid19. Ovaj oprezan stav BoJ bi mogao izazvati smanjenje prognoze ekonomskog rasta BoJ za drugu najveću azijsku ekonomiju tokom ove fiskalne godine, a koje će razmatrati na sastanku 27–28. oktobra, kada će objaviti nove tromjesečne projekcije.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni Period
1.	Monetarna baza (G/G)	SEP	-	11,7% 14,9%
2.	Stopa inflacija – Tokio (G/G)	SEP	-0,1%	0,3% -0,4%
3.	Stopa temeljne inflacija – Tokio (G/G)	SEP	-0,1%	-0,1% -0,1%
4.	PMI indeks uslužnog sektora F	SEP	-	47,8 42,9
5.	Kompozitni PMI indeks F	SEP	-	47,9 45,5
6.	Vodeći indeks P	AUG	102,0	101,8 104,1
7.	Koincidirajući indeks P	AUG	91,5	91,5 94,4
8.	Potrošnja domaćinstava (G/G)	AUG	-1,2%	-3,0% 0,7%
9.	Novčane zarade zaposlenih (G/G)	AUG	0,4%	0,7% 0,6%
10.	Bilans tekućeg računa (u milijardama JPY)	AUG	1.473,6	1.665,6 1910,8
11.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	AUG	-385,3	-372,4 622,3
12.	Bankroti (G/G)	SEP	-	-10,61% -30,13%

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 128,79 na 129,86. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 111,05 na 112,24.

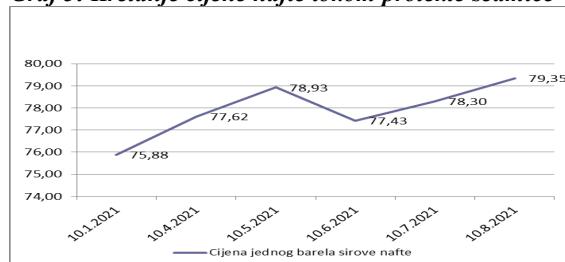
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 75,88 USD (65,44 EUR). Tokom protekle sedmice cijena nafte je nastavila održavati tendenciju rasta, te je cijena zabilježila najviši nivo od 2014. godine. Rast cijene je uglavnom vođen odlukom OPEC+ da održi postepeno povećanje obima ponude, čak i u situacijama da kriza sa prirodnim plinom potakne tražnju za naftom. Članice OPEC+ su se usaglasile da se obim proizvodnje poveća za 400.000 barela dnevno od novembra, a najkraće do aprila 2022. godine. Sredinom sedmice, kada su objavljeni podaci o stanju zaliha nafte u SAD, koji su pokazali da je došlo do rasta zaliha ovog energenta u SAD, kao i nakon što su analitičari iznijeli stavove da se cijena nafte prebrzo povećava, uslijedila je blaga kontrakcija cijene. Ministar energetike SAD Granholm je potaknuo očekivanja da će se dodatno oslobođiti određene zalihe nafte, te je istakao da su "svi alati na stolu", s obzirom na to da se administracija predsjednika Bidena suočava sa politički opasnim rastom cijena nafte. Ova izjava je utjecala na blago obuzdavanje rasta cijene nafte.

Krajem sedmice cijena nafte je nastavila bilježiti rast pod utjecajem signala da su neke industrije počele mijenjati energiju koju koriste, te se preusmjeravati sa plina na naftu, dok postoje neizvjesnosti oko toga da li će Vlada SAD oslobođiti naftu iz strateških rezervi.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 79,35 USD (68,59 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je povećana za 4,57%. Ovo je sedma sedmica zaredom da cijena nafte bilježi rast.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

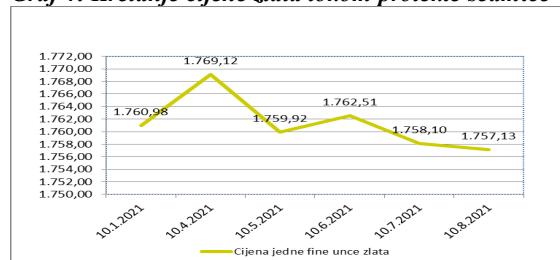
Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.760,98 USD (1.518,61 EUR). Početkom sedmice cijena zlata je bilježila rast pod utjecajem deprecijacije dolara i pojačanih rizika na tržištu dionica koji su potakli tražnju za sigurnijom aktivom. Međutim, već u utorak cijena je smanjena pod utjecajem kretanja kursa USD, te je do kraja sedmice cijena bilježila postepeno smanjenje.

Prema World Gold Council globalne rezerve zlata su povećane za 333,2 tone u prvoj polovini 2021. godine, što je za 39% iznad petogodišnjeg prosjeka. Snažne kupovine zlata su zabilježili Tajland, Mađarska i Brazil, dok su analize World Gold Council pokazale da se očekuje da, ukoliko centralne banke nastave kupovati zlato tempom koji je u skorije vrijeme zabilježen, to će značiti dodatnu podršku ovom tržištu.

LBMA je objavila vijest da je na kraju septembra tekuće godine količina zlata koja se drži u Londonu iznosila 9.709 tona (za 0,1% manje u odnosu na prethodni mjesec) čija vrijednost iznosi 544 milijarde USD. Ovi podaci predstavljaju stanje koje se nalazi kod šest kastodijana koji nude usluge skladištenja zlata, a koji su članovi LBMA, a samim tim predstavljaju važnu percepciju i mogućnost Londona da potakne fizičke OTC trgovine zlatom, istaknuto je iz LBMA.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.757,13 USD (1.518,83 EUR). Na sedmičnom nivou cijena zlata je smanjena za 0,22%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.